

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל אביב, רחוב גורדון 3, מל. 03-232262/3/4. תאריך: 136 • מען מכרקים: "עולמפרס" • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • ראש המערכת: יוסף ינאי • עורכת-כניית: יוסף שנון • עורכת כיתוב: ענת ישראלי • צלמית-מערכת: ציון צפירי וגינה רוזן • ראש המינהלה: אברהם פיטוון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המודל: "העולם הזה" בע"מ • מודפס בהדפוס החדש בע"מ, תל-אביב, רחוב בן-אביגדור • הפצה: גר" בע"מ • גלוסות: צינקוגרפיה, כספי" בע"מ.

קיא קרי

למשך כמה שבועות, בסתיו 1944, נדמה היה כי שתי תנועות לאומיות ב-מרחב עשויות למצוא לעצמן אפיק משותף.

היה זה אחרי ששניים מלוחמי הלח"י (לוחמי חרות ישראל), התנקשו בקאהיר בהייו של הלורד מוין, השר הבריטי ה-תושב למיזרח-התיכון, הריגתו של הלורד מוין וכן פיתוחם של שני המתנקשים, אליהו חכים ואליהו בית-צורי, עוררו גל של התעניינות ברחבי מצרים.

התקופה הייתה של תחילת התעוררות התנועה הלאומית המצרית, שראתה ב-מאבק האנטי-בריטי את עיקר מטרתה. המילחמה בצפון-אפריקה כבר הסתיימה, מילחמת-העולם השנייה התקרבה לסיימה ומרבית המצרים לא ראו כל הצדקה ב-המשך הכיבוש הבריטי של מצרים. על רקע זה עקבה האינטליגנציה המצרית אחר מאבקן של תנועות המחתרת הציוני-ניות ככובש הבריטי בארץ-ישראל.

הם לא אהדו את הציונות ובודאי שלא תמכו במטרותיה. אולם מצרים רבים אה-דו באותה תקופה את עצם המאבק ב-בריטים. כל מעשה טירוף של ארגוני המחתרת בארץ פורסם בהבלטה בעיתוני מצרים, שלא טרחו כלל להסתיר את גי-מת אהדתם. הדבר נראה להם כמעשה חיובי — התקפה על אויב משותף. ה-לאומים המצרים היו מתוסכלים לבדי-מאוולת-ידים של מנהיגים כלפי הברי-טים.

רצח הלורד מוין תרם במידה מסוימת, שלא ניתן לעמוד על הקיפה, להתעוררות התנועה הלאומית המצרית. בימי מישפטם של שני האליהו ולאחר מכן, כאשר הועלו אל הגרדום, היו כמה הפגנות של הזדהות עם בערי מצרים. אולם בסך הכל היה זה אינטרמדי קצר שהוחמק. מנהיגי שתי התנועות הלאומיות לא השכילו לשתף פעולה במאבק נגד האויב המשותף. להי-פך, אותו אויב הצליח לסכסך ביניהן. שתי ה-תנועות הפכו לתנועות יריבות — יריבות שהגיעה לקיצה רק השנה, עם חתימת הסכם-השלום בין שתי המדינות העצמי-איות. שקמו בזכות אותן שתי תנועות לאומיות.

לפני עשרים וחמש שנה ערך העולם הזה כתבת תחקיר מקיפה על אותה פרשה מס-עירה, רצח הלורד מוין, שהיותה אולי נקודת מיפנה בדרך המאבק המזוין נגד השילטון הבריטי בארץ. כיום, אחרי חתי-מת הסכם-השלום עם מצרים, מקבלת אותה כתבה משמעות מיוחדת. היבט אקטואלי נוסף של הפרשה קשור לוויכוח על הצדקת הטירוף כדרך למאבק פוליטי. יש עניין מיוחד בעובדה, שאחד ממחכני ההתנק-שות בלורד מוין, יו"ר הכנסת יצחק שמי, הוא בעצם ימים אלה אחד המועמדים ל-כהונת שר-החוץ בממשלתו של מנחם בגין.

מסיבות אלה החלטנו לשוב ולפרסם ה-שבוע, במלאת 35 שנה לרצח הלורד מוין, את הפרשה במלואה. כפי שהתפרסמה ב-

בגרמניה מחריף מאבק הבחירות ובשנת בחירות לא היה נאה מצידו של יו"ר מפלגת העבודה הישראלית אף אם היה בא לסייע, במאמר רצוף שבחים, לעמיתיו הסוציאליסטים, כיוון שהדבר גר-גד את הנהוג הבינלאומי. אך בוודאי מור-הדבר כשהוא משבח את האויב הגדול של הסוציאליזם-דמוקרטיה הגרמנית והבינ-לאומית ונמצא, אפילו שלא בכוונה, מסייע לו במערכת הבחירות, שימעות פרס היה בוודאי מגיב, ובצדק, לו היה שמידט טירח להלל ולשבח את בגין בעת מאבק הבחי-רות.

אף שחלוקים אנו, בכמה עניינים חשובים עבורנו, עם מפלגת הס.ד. הגר-מנית, הרי בעיקרו של דבר זוהי המפי-לגה הגרמנית עימה קשורים אנו במסגרת האינטרנציונל הסוציאליסטי, והיבטים כל-פיה בסולידריות סוציאליסטית. מפלגה זו הוכיחה משך שנים רבות את ידידותה הבסיסית לישראל ואת עמדתה האנטי-נאצית החד משמעית, שסומלה בכריעת ה-ברך המפורסמת של מנהיגה, הלוחם ה-אנטי-נאצי, וילי ברנדט. אילו לא היתה המפלגה הישראלית-דמוקרטית בשלטון, הי-תה חלה ההתישנות כעת.

המפלגה הסוציאלי-דמוקרטית וה-איגודים המיקצועיים, אף מסייעים בקר-נותיהם לאגודה לחינוך תנועתי בבית-ברל. סיוע זה בודאי שאינו צריך לסכור את פיגו, כשעניני ישראל עומדים על הפרק בגרמניה. אם יש לנו בקורת על עמדתה של מפלגת האחיות הסוציאליסטיות בעניי-נו, עלינו לבטא אותה בבחירות, אך שבי-הים לפראנץ יוהן שטראוס אינם מבטאים אינטרס לאומי או מפלגתי שלנו.

יש מקום לתמהאם אם אכן זכה פרנץ לשבחים מפיו של יו"ר מפלגה סוציאליסט-ית-יהודית. קשה להאמין בכך, אפילו לא היה בהדבר כרוך בהתערבות במאבק הבחירות בארץ וזה. וזאת מכמה סיבות: שטראוס נחשב לנציגוליסט גרמני קיצוני ייתכן שאין זה מקרה שהוא נאבק כבר ב-1988 נגד הוצאת הניאונאצים מחוץ לחוק.

החוגים הלאומיים-קיצוניים המכו-רים טאים בעתון — דווישה נאציולנ צייטונג, אלה המתפרקים על היטלר "שבגדו בו", ותמהים מדוע לא נשפטו "פושעי מלחמה" מבנות-הברית שהשמידו גרמנים... מהל-לים ומשבחים את שטראוס וקוראים לת-מוך בו. הוא, מצידו, תומך בתוקף, בהת-ישנות ואף בחגיגה לפשעי הנאצים. שטר-אוס הכריז במצרים ב-1977 כי בון איגנה מוכנה יותר לקבל תיוכורות על העבר "לא מוסקבה, לא מושיגטון וגם לא מתל-אביב" (1).

לא רק את מפלגת הס.ד. בגרמניה שואף שטראוס להפיל. בראשית 1976 הת-פרסמו בעתונות קשריו עם ספינולה ה-פורטוגלי לאספקת כסף וגשק להפלת ה-דמוקרטיה השמאלית והשבת הדיקטטורה הימנית בפורטוגל.

את חיבתו לדיקטטורות ימניות, הפ-גין שטראוס כלפי פינושט בצ'ילה, בהכ-ריתו כי הסוציאליסט אייגדה לא נרצח וכי המישטר בצ'ילה הוא מישטר שלום. בהיותו שר-הגנה בגרמניה, ערך שטראוס חיפושים ומעצרים במערכת ה-שבועון דר פינגל, שהזכירו לעתונות את שיטות הרייך השלישי, רק משום שאותו עתון העז לחשוף פרשיות שחיתות של השר. השערוריה הובילה להתפטרותו.

פרשת שחיתות מהמפורסמות ביו-תר, שהיתה כרוכה בשטראוס, היא קניית הסטארפיטרים מחברת לוקהיד. בפרשה זו נהרגו טייסים ונעלמו מיסמכים. יתכן שהיחידה שזכתה מכך היתה מפלגת ה-סוציאלי-גוצרית של שטראוס, שכנראה קיבלה את סכומי השוחד. שטראוס היה היוזם ואחד האינטר-סנטים בעיקב-נשק גרמנית עם סוריה, שנפרסמה ב-1978 בעיתונות. אמנם ידוע לכל שלשימעות פרס היו בעבר קשרים הדוקים עם פרנץ יוהן שטר-אוס, אך זה אינו מצדיק לדעתנו את המע-שה הנידון.

עד כאן נוסח המכתב שנשלח למו"ל מפלגת העבודה. צריך לקוות כי בקשתם תמצא אוזן קשבת וכי הפרשה המזוהה של התמיכה שמעניק פרס לפראנץ יוהן שטראוס, אומ-נם תגיע לבידור.

בורג עצמו. כמנהיג הסיעה הגדולה ב-מפד"ל, סיעת למיפנה, ודאי הגיעו לאור-ניו שמועות וידיעות על ההתארגנות נגדו עוד קודם לכן. אבל אין ספק שפירסום אותה כתבה בעולם הזה הדליק נורת אזהרה אדומה גדולה מול עיניו של הד"ר בורג. הכתבה גרמה לסערה רבת במפד"ל, הצליחה לעורר כמה מאנשי העסקונה ה-ווחקה הרדומה להתייצב מול גיסיון ה-פוטש של הצעירים.

ייתכן כי במידה רבה נבע סירובו של הד"ר בורג ליטול על עצמו את תפקיד שר-החוזק מפירסומה של אותה כתבה ב-העולם הזה. היא בישרה לגבי הכרזת מילחמה גלויה מצד צעירי מפלגתו נגדו. הוא החליט להתגונן, תוך שהוא מאמץ את השם שטבע העולם הזה לקנוניה להדחתו. לא מן הנמנע כי הצהרותיו הבוטות של בורג השבוע, בזכות השינוי האפשרי ביחס לאש"ף — במידה שאירגון זה יחזור בו מן הסעיף התובע השמדת מדינת-ישראל באמנה הפלסטינית ויפסיק את פעולות ה-טירוף שלו, "לשנותיים-שלוש", כלשון בורג — היו גם הן תוצאה של אותה כתבה. כי יותר משהצהרות אלה היוו תפנית בדרך חיבתו המדינית של בורג, הן היוו קריאת תגר על יריביו הצעירים במפלגה, תומכי גוש אמונים, היוצאים מגידרם כדי להפגין את לאומנותם וקיצוניותם.

רק לעיתים רחוקות יכול עיתון לראות בתוצאה כה ברורה ומיידית של פירסומי, כשם שראינו אהנחו בעיקבות פירסום הכתבה, "מיבצע אוסלו 2".

תמיכה במנהיג ניאונאצי

ברומה להתרגשות שגרם פירסום מיבצע אוסלו במפד"ל, גרם פירסום אחר של העולם הזה לסערה פנימית במפלגת העבודה.

לפני חודשיים (העולם הזה 2195) גילינו את המסתתר מאחורי פירסום מאמר של יו"ר מפלגת העבודה, שמעון פרס, ביר-חוזמין גרמני, לואי פרס פירסם בירחון

פראנץ יוהן שטראוס ושמעון פרס עטרה בעבודה

זה מאמר בשני המשכים על הקשרים ה-ביטחוניים הנסתרים בין ישראל וגרמניה. למעשה, גילה העולם הזה, לא היה ב-פירסומים אלה כל חדש והם נועדו לשרת את מערכת תעמולת-הבחירות של ראש ממשלת בוואריה, פראנץ יוהן שטראוס, המתמודד על תפקיד הקאנצלר המערב גרמני בבחירות שיערכו בגרמניה בעוד כשנה.

התייצבותו של שימעות פרס לצד מי שנאבק נגד מנהיג הסוציאלי-דמוקרטים ב-גרמניה, הלמטש שמידט, עוררה סערת רו-חות בקרב חברים רבים במפלגת העבו-דה. בעקבות אותו פירסום תבעה קבוצת חברים מהמוזכ"ל, חיים בר-לב, לכנס את לישיבת המפלגה כדי לדון בנושא. **כתבה אותה קבוצה בתביעתה:** לאחרונה התרבו השמועות והפירסומים, שלא הוכחו, על ראיון שהעניק יו"ר ה-מפלגה, הח' שימעות פרס, לעתון בגרמניה שבו העתיר שבחים על פראנץ יוהן שטר-אוס, העומד בראש אופוזיציה לסוציאלי-דמוקרטיה שם. שבחים גלהבים אלה הם בלתי מובנים לנו מכמה סיבות:

רוצים שאהיה שר-החוזק או שר החוזה? שאל את המציעים. בסיום הישיבה הטיח בורג בפניהם שוב: "זה היה אוסלו שקף למדרי..."

למי שאינו מתמצא בסך התככים ה-פנימיים במפד"ל אין המושק אוסלו אומר דבר. הוא לא נגזר דווקא משמה של בירת נורווגיה, אלא משמו של בית-קפה בצפון תל-אביב. בבית-קפה זה נערכו לפני קרוב לשלוש שנים ההתעצויות והקנוניות ש-הביאו בשעתו להדחת יצחק רפאל ממנהי-גות המפלגה.

לא היה זה דווקא השר בורג שהחזיר את המושג אוסלו ללקסיקון של המפד"ל. שבוע לפני שבורג חזה להשתמש במושג, פירסם העולם הזה (2198) כתבת גילוי שנשאה את הכותרת, "מיבצע אוסלו 2". בכתבה תוארו בפרוטרוט פרטי הקנוניה הנרקמת בתוך סיעות המפד"ל כדי להדיח את הד"ר בורג ממנהיגות המפלגה ולהכ-תיר במקומו את מנהיג צעירי המפלגה, שר-החינוך וזלון המר. ברור שלא כל הפרטים פורסמו באותה כתבה היו בבחינת גילויים לגבי הד"ר

תמיכה